

3. Наукові розробки Академії педагогічних наук України, готові до практичного застосування: Збірник анотованого переліку наукових розробок. – Тернопіль: ТНПУ, 2006. – 190 с.
4. Сидоренко О.Л. Організація науково-методичної роботи з учителями загальноосвітніх шкіл: навчальний посібник – Х: ХДПУ ім. Сковороди – Майдан, 1997. – 136 с.
5. Фролов М., Павлутенков Є., Денисенко Н. Організація науково-дослідної роботи // Управління освітою, 2004, 19 жовтня.

ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВОЧНЫЙ ПОДХОД К ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ КАК БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ГЕОГРАФИИ

Молокопай С.Н. (Одеса)

Кризис системы общего и профессионального образования в Украине обусловлен консервативным отношением к преподавательской деятельности, к технологиям и методам обучения, к организации образовательного, научно-исследовательского и воспитательного процессов студентов, как будущих профессионалов. Это приводит к большому разрыву между постоянно прогрессирующим современным информационным пространством и профессиональной подготовкой в Украине будущих преподавателей географии, что приводит к неконкурентоспособности молодых специалистов на интеграционном рынке труда. На сегодняшний день подготовка студентов к будущей педагогической деятельности по географии проходит на традиционных принципах обучения, которые используют личность студента в качестве движущей силы и средства для достижения поставленных целей, рассматривая ее через призму функциональных параметров – успеваемость, воспитанность, правильное поведение. При обучении студентов географии на их личностную сферу распространяются традиционные предметно-функциональные подходы, при которых утверждается не сама личность, а некие законы и постулаты, которые должны материализоваться в этой личности, тогда как подлинное личностное своеобразие студента как будущего преподавателя, его самобытность и индивидуальность не являются предметом изучения и развития.

Особенность организации учебного процесса состоит в том, что преподаватель должен активизировать познавательную активность студентов, сопровождая ее организацией запоминания и воспроизведения учебной информации, то есть обеспечить постоянный, текущий контроль усвоения знаний. Данная проблема является актуальной на сегодняшний день, поскольку было замечено, что студенты при изучении данной дисциплины проявляют недостаточный интерес и творческую инициативу при подготовке к практическим и семинарским занятиям.

Для улучшения качества подготовки студентов к будущей преподавательской деятельности необходима «перестройка» педагогического процесса с коллективно-нивелирующего на личностно-ориентировочный, где значительное внимание уделяется саморазвитию собственно личностных свойств индивида. Личностно-ориентировочный подход подразумевает как принцип свободы личности в образовательном процессе, в смысле выбора ею приоритетов, образовательных «маршрутов», формирования собственного, личностного восприятия изучаемого содержания (личностного опыта). С позиции такого подхода студент рассматривается как активный, самостоятельный организующий свою деятельность субъект педагогического взаимодействия. Только с этих позиций и можно относиться к студенту как партнеру педагогического общения, как самобытной и интересной для преподавателя личности.

Личностно-ориентировочный подход предусматривает гуманизацию об-

разовательного процесса – формирование и реализацию в процессе построения отношений между педагогом и воспитанником принципов мировоззрения, в основе которых лежит постановка в центре педагогического внимания интересов и существующих проблем у воспитанника. Одним из эффективных способов совершенствования подготовки студентов как будущих преподавателей географии является организация образовательного процесса по изучаемой дисциплине с учетом интересов студентов, их мнения, пожеланий и предложений по организации успешного сотрудничества. Таким образом, реализуется личностная направленность образовательного процесса.

Для реализации личностно-ориентировочного подхода необходимо учитывать ряд педагогических условий, которые обеспечивают плодотворное педагогическое воздействие:

- I. на личностном уровне:
 - 1) ощущение студентом благосклонного отношения со стороны преподавателя;
 - 2) активная позиция студента в научно-исследовательской работе;
 - 3) высокий уровень его самостоятельности;
 - 4) приоритет самооценки перед внешним контролем образования.
- II. на уровне сознаний:
 - 1) ценностно-смысловое содержание обучения;
 - 2) личностная ориентация образовательного процесса;
 - 3) обучение, основанное на субъектном опыте студента,
 - 4) внутренних мотивах его обучения;
 - 5) рефлексия своей деятельности и её результатов;
 - 6) осмысление путей достижения поставленных задач.
- III. на практическом уровне:
 - 1) сотрудничество как ведущий принцип образовательного процесса;
 - 2) интеграция различных форм обучения (индивидуальной и групповой);
 - 3) эмоциональность образовательного процесса;
 - 4) нравственная направленность обучения.

Обучение студентов географической науке, ориентированное на развитие личностного потенциала, позволяет утверждать, что у студентов во время учебного процесса происходит:

- осознание и принятие целей и задач обучения, что повышает мотивацию учения;
- смена обывательской, потребительской позиции на активную, ответственную; появляется готовность взять на себя ответственность за свое учение;
- резкий рост уровня самостоятельности (содержательной и исполнительской);
- компетентное и оптимистичное преодоление трудностей и барьеров в учебном процессе, а также в дальнейшем в педагогической деятельности;
- приобретение умения учиться (у студентов развиваются системные, обобщенные знания и способы деятельности);
- повышение уровня оперирования учебным материалом, что дает возможность выхода на исследовательский, творческий уровень.

Умение целенаправленно формировать себя как творческую личность является требованием сегодняшнего дня. Активность позиций преподавателя и студента в процессе личностно-ориентировочного обучения состоит в том, что каждый из них в той или иной мере выступает в качестве субъекта управления как своей собственной деятельности и поведения, так и деятельности и поведения других участников учебного процесса.

Внедрение личностно-ориентировочного подхода в образовательный процесс высших учебных заведений создает условия для построения психологически комфортной студенческой среды, которая снимает часто имеющее место в современном ВУЗе противостояние студента преподавателю и позволяет не только реально повысить успеваемость, профессионализм и компе-

тентність при підготовці студентів як майбутніх викладачів географії, но і створює умови для розвитку особистих структур їх свідомості. Данна модель навчання відрізняється універсальністю, так як її суттю є взаємодія «студент-викладач», відповідно, для неї не характерним є суцільним складом аудиторії навчальних, статус навчального закладу, предметна спрямованість і характер навчальних матеріалів.

Література

1. Зеєр Е.Ф. Становлення особистісно-орієнтованого навчання //Навчання і наука.- 1999.- № 1 (1).
2. Смирнов С.Д. Педагогіка і психологія вищої освіти, її зв'язки з особистістю. – М: Аспект прес, 1995. – 254с.

ЗНАЧИМІСТЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ

Мороз Ю.М. (Полтава)

Багатогранний життєвий досвід, що передається людством від покоління до покоління, привів до одночасного розуміння й визнання того, що в багатогранному спектрі людських цінностей першочергове, особливо важливе місце займає здоров'я, найдорожчий дарунок, який людина отримала від природи. Міцне здоров'я, велика протидія до впливу несприятливих факторів навколишнього середовища – одна з суттєвих, а в ряді випадків головна умова активного довілля, успішного і продуктивного навчання, професійної діяльності, особистого й сімейного щастя.

Фізичний розвиток, зміцнення здоров'я молоді протягом останніх десятиліть виокремлюється серед вагомих завдань держави. Доказом цього є політика у сфері фізичної культури і спорту, що з початку 90-х років минулого століття формується та реалізується в Україні. Зберігаючи кращі здобутки минулого, вітчизняна система цієї сфери життєдіяльності суспільства постійно модернізується. Але розвиток її, як, власне, і суспільства в цілому, не позбавлений суперечностей і труднощів.

У 1993 році прийнято Закон України "Про фізичну культуру і спорт". У цьому законі підкреслено, що спорт є органічною частиною фізичної культури, особливою сферою виявлення та порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом загальної діяльності. Соціальна цінність спорту визначається його дією як стимулятора поширення фізичної культури серед різних верств населення. Упродовж 1994 – 1997 років реалізувалася державна програма розвитку фізичної культури і спорту, а з 1999 року виконувалася Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації", розрахована на період до 2005 року.

2004 року в Києві відбувся Перший спортивний конгрес України, де було розглянуто Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту. Цей документ є вагомим свідченням турботи держави про здоров'я своїх громадян, його збереження і зміцнення, орієнтації на кожну людину у досягненні нею достатнього рівня фізичної та функціональної підготовленості. Ним передбачається, зокрема, акцентування уваги органів влади знизу доверху на проблеми організації усіх форм відповідної роботи, зокрема, будівництво за підтримки органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування сучасних спортивних споруд, належне їх обладнання та використання, кадрове забезпечення, інші важливі заходи.

Провідником державної політики в цій сфері, поруч з іншими установами, повинна стати загальноосвітня школа. Закон України "Про загальну середню освіту" в статті 22 "Охорона та зміцнення здоров'я учнів (вихованців)", зокрема, вказує: "Загальноосвітній навчальний заклад забезпечує безпечні й